

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2024 № 1 (175)

Головний редактор

С. М. Шуміло

Шеф-редактор

С. О. Павленко

Заступники головного редактора

В. О. Дятлов,
О. Б. Коваленко

Відповідальний секретар, науковий редактор

В. В. Шуміло

Випускові редактори

К. Г. Борисенко,
С. Р. Молочко, С. А. Токарев

Редакційна рада

Г. В. Боряк, О. Я. Гаранін, І. Б. Гирич, А. Католик, С. Л. Лаєвський,
Р. В. Маньковська, Ю. А. Мицик, О. П. Моця, Г. В. Папакін, Н. Б. Реброва,
О. П. Реєнт, Т. Розен, О. Г. Самойленко, В. А. Смолій,
О. С. Шеремет, С. В. Шумило

Редакційна колегія

А. М. Боровик, С. Ф. Веремєєв, О. М. Веремейчик, Г. В. Вертієнко, О. І. Галенко,
В. О. Дятлов, Я. В. Капранов, О. Б. Коваленко, І. В. Кондратьєв, П. Кролл, Т. Льюнгрен,
Є. М. Луняк, С. М. Ляшко, О. О. Маврін, Є. Остапчук, А. М. Острияко, В. М. Пекарчук,
С. М. Плохій, В. М. Половець, О. А. Пригарін, О. Я. Рахно, Г. Хаусман, В. Г. Ченцова,
О. Є. Черненко, Д. Чижмеджєєв, Н. В. Шліхта, К. М. Ячменіхін

З 02.07.2020 р. журнал включено до **категорії Б**
Переліку наукових фахових видань України,
публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт
зі спеціальностей **032 “Історія та археологія”** і **035 “Філологія”**

Статті журналу індексуються в **Google Scholar** та **OpenAIRE**

Журнал видається за фінансової підтримки з обласного бюджету Чернігівської області
в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної
та видавничої сфер Чернігівщини на 2023–2024 роки

Міністерство юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації Серія КВ № 23837–13677Р від 03.04.2019

ISSN-print: 2518-7422

ISSN-online: 2518-7430

Адреса редакції: проспект Миру, 13, кабінет 106, м. Чернігів, 14021, Україна

Телефони для довідок: +38-(050)-282-2075; +38-(63)-255-8821

E-mail: siverian.chronicle@gmail.com

Старий сайт журналу: siver-litopis.cn.ua

Новий сайт журналу: sl-journal.com.ua

INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE OF THE NAS OF UKRAINE
M. S. HRUSHEVSKYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY AND
SOURCE STUDIES OF THE NAS OF UKRAINE
T. H. SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»
NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL RESEARCHERS OF UKRAINE

SIVERIAN CHRONICLE

SCIENTIFIC JOURNAL

2024 № 1 (175)

Editor-in-Chief

S. Shumilo

Managing Editor

S. Pavlenko

Deputies of the Editor-in-Chief

V. Diatlov,
O. Kovalenko

Executive Secretary, Scientific Editor

V. Shumilo

Technical Editors

K. Borysenko,
S. Molochko, S. Tokariev

Editorial Council

H. Boriak, O. Haranin, I. Hyrych, A. Katolyk, S. Laievskiy, R. Mankovska, O. Motsia,
Yu. Mytsyk, H. Papakin, N. Rebrova, O. Reient, T. Rosén, O. Samoilenko, V. Smolii,
O. Sheremet, S. Shumylo

Editorial Board

A. Borovyk, S. Veremeev, O. Veremeichyk, H. Vertiienko, O. Halenko, V. Diatlov,
Ya. Kapranov, O. Kovalenko, I. Kondratiiev, P. Kroll, T. Lönngren, E. Lunyak, S. Liashko,
O. Mavrin, J. Ostapczuk, A. Ostriancko, V. Pekarchuk, S. Plokyh, V. Polovets, O. Prigarin,
O. Rakhno, G. Hausmann, V. Chentsova, O. Chernenko, D. Cheshmedzhiev, N. Shlikhta,
K. Yachmenikhin

Since 02.07.2020 this Journal is included in the **category B**
of the List of scientific professional publications of Ukraine,
whose publications are included in the results of dissertations
in specialties **032 “History and Archaeology”** and **035 “Philology”**

Journal articles are indexed in **Google Scholar** and **OpenAIRE**

The journal is published with the regional budget support of Chernihiv region
within the Program
of information and publishing industry development in Chernihiv region for 2023–2024

Ministry of Justice of Ukraine. Certificate of State Registration of the Print Media
Series KV № 23837–13677R from 03.04.2019
ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Address of the Editorship: 13/106 Peace Avenue, Chenihiv, 14021, Ukraine
Phone for reference: +38-(050)-282-2075; +38-(063)-255-8821
E-mail: siverian.chronicle@gmail.com
Old journal site: siver-litopis.cn.ua
New journal site: sl-journal.com.ua

© Editorship of the «Siverian chronicle», 2024

ЗМІСТ

У глибоких віках

<i>Луцый Ю.</i> Русь на сторінках книги Марко Поло	5
<i>Келембет С.</i> Князі Мстиславські та їх сіверські володіння в XV ст.	18
<i>Пилипенко В.</i> Українське козацтво в «Хроніці» Веспасіяна Коховського: від особистого досвіду до державної пропаганди	32
<i>Дятлов В., Мицик Ю., Павленко С.</i> Початки гетьманування Івана Мазепи у висвітленні німецької хроніки «Театр Європи»	39
<i>Петренко І., Сірий О., Михайлюк Ю.</i> Судова справа писаря Грунської сотні Гадяцького полку Якова Чемкальського	47
<i>Сердюк І.</i> Генеральний опис 1765–1769 рр. як інструмент камералізму та інкорпорації Гетьманщини	54

Історія міст і сіл

<i>Дорохіна Т., Кнуренко Д.</i> Чернігівський хлібозавод № 2: історія та сучасність	60
---	----

Церковна старовина

<i>Нікітенко М.</i> Печери Київської лаври як «райські річки» і «вогняна річка» Страшного суду	69
<i>Май-Борода М.</i> Рукописне Євангеліє 1581 р. із Сучави в колекції Чернігівського історичного музею	77
<i>Травкіна О.</i> Борисоглібський собор м. Чернігова у 1618–1648 рр. (до 900-річчя Борисоглібського собору)	85
<i>Данилець Ю.</i> Створення та діяльність православних братств і товариств на Підкарпатській Русі та в Східній Словаччині (1920–1930-ті рр.)	96

Мовою документів

<i>Монич О.</i> Археографічний огляд репрезентованих і публікація нових джерел з історії Буковецького монастиря 1738–1810 рр. (за фондovими зібраннями Державного архіву Закарпатської області)	104
<i>Шумило С.</i> Невідомі ефіопські листи ієросхимонаха Антонія (Булатовича) за березень–жовтень 1911 р. з архіву Андріївського скиту на Афоні	122

Розвідки

<i>Доценко В., Виговський М., Жолоб М.</i> Грецька етнічна меншина в новітньому історіографічному дискурсі	142
<i>Курач С.</i> Музейний світ Світлани Ключник	148

Літературознавчі студії

<i>Пашко О.</i> «...я не трачу надії потрапити якось до Києва»: україномовні автобіографії Ієремії Айзенштока (1931, 1946, 1949, 1975)	154
--	-----

Рецензії. Огляди. Анотації

<i>Гейда О., Демченко Т.</i> Рецензія : «...Зламав одні, ростити інші крила...» // Михайло Могіляньський. Листування з Наталією Полонською-Василенко 1929–1941 / Упорядк. та передм. В. Сергієнко. Харків: ТОВ «Видавництво “Права людини”», 2023. 496 с., фотоіл.	171
---	-----

CONTENT

Into the depths of centuries

<i>Lushchay Yu.</i> Rus' on pages of the Marco Polo's book	5
<i>Kelembet S.</i> The princes of Mstislavl and their Siverian possessions in the 15 th c.	18
<i>Pylypenko V.</i> Ukrainian Cossacks in "Chronicle" of Vespasian Kohovsky: from personal experience to state propaganda	32
<i>Dyatlov V., Mytsyk Yu., Pavlenko S.</i> The beginnings of Ivan Mazepa's Hetmanate in the coverage of the German chronicle "Theatre of Europe"	39
<i>Petrenko I., Siry O., Mykhailiuk Yu.</i> The court case of the scribe of the Hrun hundred of the Gadyach regiment Yakov Chemkalskyi	47
<i>Serdiuk I.</i> General description of 1765–1769 as a tool of cameralism and incorporation of the Hetmanate	54

The history of cities and villages

<i>Dorokhina T., Knurenko D.</i> Chernihiv bread factory № 2: history and present	60
---	----

Church antiquities

<i>Nikitenko M.</i> Caves of the Kyiv Lavra such as "rivers of paradise" and "river of fire" of the Last Judgment	69
<i>Mai-Boroda M.</i> Handwritten Gospel of 1581 from Suceava in the collection of the Chernihiv historical museum	77
<i>Travkina O.</i> Borisoglib cathedral of Chernihiv in 1618–1648 (to the 900th anniversary of the Borisoglib cathedral)	85
<i>Danylets I.</i> Creation and activity of Orthodox brotherhoods and societies in Pidkarpatska Rus and Eastern Slovakia (1920s–1930s)	96

The language of documents

<i>Monych O.</i> Archeographic review of the represented and publication of new sources on the history of Bukovetsky monastery 1738–1810 (according to the stock collections of the State Archive of Zakarpattia region)	104
<i>Shumylo S.</i> Unknown Ethiopian letters of Hieroschim Monk Anthony (Bulatovich) for March-October 1911 from the archive of St Andrew's Skete on Mount Athos	122

Explorations

<i>Dotsenko V., Vyhovskiy M., Zholob M.</i> Greek ethnic minority in the latest historiographical discourse	142
<i>Kurach S.</i> Museum world of Svitlana Kliuchnyk	148

Literary studies

<i>Pashko O.</i> "...I'm not loosing hope of getting to Kyiv somehow": Ukrainian-language autobiographies of Iieremiia Aizenshtok (1931, 1946, 1949, 1975)	154
--	-----

Reviews. Overview. Annotations

<i>Heyda O., Demchenko T.</i> Review: "...Broke one wing and grew another...": Mykhailo Mohyliansky. Correspondence with Natalia Polonska-Vasylenko. 1929–1941 / Comp. and ed. by V. Serhiyenko. Kharkiv: LLC "Publishing house «Human rights»", 2023. 496 p., photo-illustrated.	171
--	-----

